

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6,50 " —
mesec " 2,20 "

V upravnštvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1,70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inšerate
sprejema upravništvo v
Katoliški Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17.

Izjavljamo dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 85.

V Ljubljani, v torek 15. aprila 1902.

Letnik XXX.

Liberalna blamaža.

Dr. Tavčarjev „kompromis“ o celjski zadevi je privedel do popolne in temeljite blamaže liberalne slovenske stranke. Stranka se je z znanim kompromisnim predlogom pred slovensko javnostjo pomazala, pred širšim svetom pa naravnost osmešila.

Pomazala se je pred slovenskim svetom, ker je jasno pokazala, da nima narodnih čutil. Stranka, ki je nekdanja bila ali vsaj delala se radikalno-narodna, je danes narodno indiferentna, pripravljena žrtvovati kos za kosom naših narodnih pravic, da dobi proste roke za druge reči! »Druge reči« so ji torej mnogo važnejše, nego boj, kojega mora naš narod biti za svoj obstanek. Nekdanja radikalno-narodna stranka pogreznila se je v brezdomovinskega liberalizma. To je slovenski narod z vso jasnostjo videl v zadnjih tednih in oči so se odprle marsikomu, ki doslej ni bil videč. Noben razsoden človek in resničen narodnjak ne more več prištevati naše liberalne stranke mej narodne slovenske stranke. To je efekt »celjskega kompromisa« mej Slovenci.

V širši javnosti pa stoji naša liberalna stranka danes tako temeljito osmešena, da je ne bode nihče tako kmalo zopet smatral resno. Z velikim šumom je stopila ta stranka s svojim kompromisnim predlogom v javnost — delala se je, kot bi bila edina poklicana svetovati kaj slovenskemu ljudstvu. Na cente je prodajala svojo politično modrost o »realni« politiki in sličnih frazah. Skrbelo se je za to, da so prisododarije »Naroda« in drugih liberalnih listov prešle v nemške liste. Oficijozni in levičarji so šli na lim — »kompromis« se je že slavil kot dognana stvar. Oficijozni in nemški liberalci so mislili, da sedaj, ko se kompromis predlaga od »slovenske« strani, ne more biti drugače, nego da pride do kompromisa in tako do popolne moralne zmage nemške levice. — Toda »mrtvi hitro jasejo« in tako je tudi »mrtvi« kompromis hitro jahal. Že 26. marca protestirali so celjski Slovenci proti kompromisu in obsodili najostreje »Slov. Narod.« Potem so prišli neposredno prizadeti celjski Nemci, ki so rekli, da jim ta zadeva ni »elende Schacherware«, in so zavrgli vsak kompromis. Nato je tudi nemška ljudska stranka na Dunaju odklonila kompromis. In končno prišel je štajerski zaupni shod dne 10. t. m. v Celju, ki se je enoglasno izrekel zoper vsak kompromis. Ta izjava je odločilna. Ves slovenski narod štajerski je po svojih zaupnikih v Celju izrekel, da hoče celjsko postojanko braniti do zadnjega — da tu ni nobenega kompromisa, nobenega pogajanja.

Naši liberalci so se torej temeljito osmešili, ker so pokazali celemu svetu svojo popolno brezupljivost na slovensko javnost. Na podlagi »Narodovih« baharij je vlada mislila, da imajo ti ljudje kaj upljiva na Slovenskem in da bode torej kaj izdalo, če »Narod« priporoča kompromis. Od te svoje misli je pa vlada sedaj korenito kurirana in mogoče je, da je prišla pri tej priliki tudi na to, da jo še nekdo drug lažljivo informira o pomenu liberalcev v slovenskem javnem življenju.

Kajti skoro ne moremo dvomiti, da je še marsikdo imel svoje prste vmes, ko je »Narodov« redakter pomočil pero v črnilo in zapisal nesrečni kompromisni članek.

Osmešili so se pa liberalci tudi še v drugem oziru. Obsedeli so med dvema stoloma. Mislili so, da vsaj pri Nemcih najdejo hvaležnost ali kaj podobnega. Toda ti so ravno tako hiteli, da odbijejo kompromis, kakor Slovenci. Nihče ni hotel o »kompromisu« slišati, razun vlade, koje nerodno orodje je bil »Narod«, in pa nekaterih levičarskih fosilij, kojih brezupljivost na nemško-narodno politiko se dá k večjemu še meriti z njihovo domisljijo o svoji državniški modrosti. Tako je prišlo do čudnega prizora na Dunaju. Ko je vlada hotela prirediti kompromisna pogajanja, se ni nihče hotel z njo o tem meniti, nego — kranjski liberalci. Graf Clary, štajerski namestnik, je bil nalašč zato poklican na Dunaj, da bi pomagal sklepati »kompromis«. Videl je hitro, kako stvar stoji, in jo odkuril nazaj v zeleno Štajersko. Ob splošni veselosti se je konečno pogreznila cela kompromisna akcija v — prazen nič. Še nikdar se ni resna zadeva na tako neresen način kompromitirala, kakor v tem slučaju.

Osrmočena in osmešena je torej naša liberalna stranka. Liberalna stranka? Gotovo, ker so »kompromis« zastopali vsi listi liberalne slov. stranke in strankino vodstvo ni storilo nijednega kakoraka zoper to početje. Tudi Hribar, ki velja za voditelja še narodnega krila liberalne stranke, se ni ganil!

Nam je prav!

Čuden je pa način, po katerem »Narod« sedaj duši svojo jezo radi svojega popolnega poraza. Štajercem žuga, da bodo celjsko gimnazijo vendarle izgubili — in da imajo to zahvaliti »klerikalcem«, katerim da so šli na »lim«. Zares smešno — pa tudi žalostno to početje. Ali nimajo gospodje pri »Narodu« prav nobenega razuma za to, da se še nadalje slabi slovensko stališče v celjski zadevi, da se vedno in vedno od slovenske strani povdarja, da slovensko-nemška gimnazija mora iz Celja ven? Mi nočemo, in ne moremo prorokovati. Trave ne slišimo rasti, kakor gospodje pri »Narodu«. Torej tudi ne vemo, ali ona gimnazija ostane trajno v Celju, ali se bode v prihodnosti enkrat razpustila. To pa vemo: da če bo prišlo do razpusta one gimnazije, je to v prvi vrsti zasluga »Slovenskega Naroda« odnosno liberalne stranke slovenske, ki je po sijajni zmagi od 21. marca iz same servilnosti do vlade in ljubezni do nemških »Los von Roms« kričadev, da bi dobila proste roke za »farško gonjo« in za pobiranje raznih vladnih »drobtinice« — postavila se na stališče, da morajo slovensko-nemški gimnazijski razredi iz Celja ven, in ki to trditev še vedno ponavlja. Če bode danes ali jutri kaka vlada storila nečuten čin, da samolastno odstrani ono gimnazijo iz Celja, sklicevala se bode na to, da se je od slovenske strani same povdarjalo, da je tako prav! In v bodočih debatah državnega zbora v tej zadevi — v budgetni debati za l. 1903 — se bode to tudi od nemške strani povdarjalo in proti nam uveljavljalo. To vse je izključna zasluga slovenskih liberalcev in te »zasluge« se ne bodejo nikdar oprali. Ta zasluga ostane, kakor je ostalo znamenje na Kajnovem čelu. Samo pri liberalni stranki slovenski in nikjer

drugod se bodo torej imeli štajerski Slovenci zahvaliti, če se jim kedaj vzame celjska gimnazija. Tako stvari v resnici stoji in to je treba pribiti enkrat za vselej.

Blamaža slovenskih liberalcev je toraj popolna.

Dolžnost narodnih slovenskih poslancev pa je, skrbeti s podvojenimi močmi za to, da iz nesrečnega »kompromisa« naših liberalcev ne vzraste trajna škoda za naš narod — da iz sramote naših liberalcev ne sledi sramota našega naroda; kajti sramota za ves slovenski narod bi bila, ko bi si dal strgati iz rok celjsko postojanko. Noben, niti najmanjši narod kaj takega ne sme dopustiti. Zato je shod štajerskih zaupnikov dne 10. t. m. prav imel, ko je pozval slovenske poslance, naj se, če treba, poslužijo najskrajnejših sredstev narodne obrambe.

Državni zbor.

V poslanski zbornici se je včeraj nadaljevala razprava o »ljudskem šolstvu«. Kot prvi je govoril posl. dr. Gessmann, ki je vzel na piko soc. dem. poslanca Schreiterja in Seitzza radi nju zadnjih govorov o »poklerikaljenju ljudske šole«. Mej njegovim govorom je prišlo do burnega nastopa mej kršč. socialci ter Seitzem in Völklom, ki je trajal skoro do polovice seje. Dr. Lueger in Gessmann sta dobro odbijala neosnovane, surove napade. Gessmann se je izjavil za sedemletno šolsko dobo na deželi, ter izrazil željo, da bi šola vendar enkrat postala to, za kar je namenjena, namreč pomožni zavod za rodbino, cerkev in državo.

Za njim je govoril naučni minister vit. Hartel. Govornik je zavračal nekatere trditve raznih predgovornikov, potem pa izjavil, da učna uprava štiti ono učiteljstvo, ki v neugodnih materialnih in moralnih razmerah vestno vrši svojo dolžnost in ki je dvignilo šolstvo na višino, ki jo vedo še bolj ceniti v inozemstvu nego pa doma. Izvzeti so pa tu oni učitelji, ki menijo, da morajo v javnem življenju z vso brezobzirnostjo zagovarjati svoje nazore protivsakim avtoriteti. Te mora izvzeti. — Minister bi rad ustregel želji učiteljstva po boljši plači, ko bi bilo to v njegovi moči. V to bi potreboval, če bi hotel ustredi vsem zahtevam, vsaj 100.000.000 kron, ki jih pa seveda nima. Na pritožbo, da se v kvalifikacijskih tabelah nahaja tudi razpredelček za »politiško vedenje«, odgovarja minister, da so dotičniki pač sami krivi, če dobe črno piko. Sicer pa itak javnost ve za vse njih nastope, ker agitatorični učitelji ne omejujejo svojega delovanja na ožje zasebne kroge. V nadaljnjem govoru je pa minister odgovarjal samo na napade od protikatališke strani in izjavljal, da šole ne misli poklerikaliti. Izjavil se je proti preosnovi ljudskega šolstva v sedanjem nemirnem času.

Za njim je še govoril posl. Michejda o šolstvu v Sleziiji, nakar se je razprava prekinila. Razprava se nadaljuje danes.

Budgetna razprava traja sedaj že štiri mesece, a so rešena šele tri ministerstva. Samo na dnevnicah se je v tem času nabralo nad 1 milijon kron in vendar še nimajo poslanci kdove kaj pokazati.

Ministerska pogajanja.

Pogajanja mej obestranskimi ministri se po poročih oficijoznih listov vrše z najbolj-

šimi uspehi. V predvčerani konferenci se je preračevalo vse tozadevno gradivo, mrtva točka je rešena in se vrše sedaj dogovori samo še o nekaterih podrobnostih. Resortni ministri bodo sedaj lahko pričeli s podrobno razpravo. Minist. predsednik Körber se je danes zjutraj povrnil iz Budimpešte. V ogrskih vladnih krogih se trdi, da se vse nagodbene predloge predlože parlamentoma v jeseni. — Iz oficijoznih krogov pa javljajo, da niso premagane še vse težkoče in da se je bati, da se dogovori sploh pretrgajo, ker Körber predločeno zastopa koristi avstrijskih industrijcev. Po Budimpešti se celo govori, da bo danes Körber sklical v posvet vse ministre ter podal ostavko. Na Dunaju se ta vest ne potrjuje, vendar pa kaže vsa ta govorica, da ni vse v najboljšem redu.

Dogodki v Belgiji.

Razmere v Belgiji se včeraj v splošnem niso poslabšale in o kaki splošni stavki še ni govora. V Charleroi je od 40.000 premogarjev opustilo delo le 15.000 mož, bolj splošna je pa stavka v raznih kovinskih podjetjih, posebno v Bruslju in Du Centre. Stavkajo tudi kamnoseki v Amblevetale in Bourseure, kjer so stavkujoči napadli razna podjetja, župnišče in samostan milosrdnic. — Na vladni poziv je belgijski rudeči križ dal na razpolago vladni ves svoj rešilni material. — V prostore katoliške zveze v Thimeonu pri Charleroi je v nedeljo zjutraj priletela bomba, ki je eksplodirala in povzročila veliko škodo. Na železniški progi mej Courcellesom in Trazegniesom so demonstrantje pretrgli brzojavno zvezo, podžigali brzojavne kole in jih nametali na železniško progo. Železniški uslužbenci so jih pravočasno odstranili. — Vojaštvo je povsodi pomnoženo, istotako je meščanska garda povsodi pripravljena.

Iz brzojavk.

Razbit shod. Na shodu kršč. soc. društva v Inomestu bi bil minulo nedeljo imel govoriti posl. Prochazka. Soc. dem. so shod preprečili. Prišlo je do krvavih prizorov. Štiri osebe so znatno ranjene. — O razporu mej Italijo in Švico je izšla zelena knjiga, v kateri so objavljeni vsi tozadevni koraki. — Nemiri na Balkanu. Glasom poročil iz Carigrada so sedaj ukročene vse uporne čete, boje se pa v mohamedanskih krogih povstanka »svete vojske«. Posebno veliki nemiri se napovedujejo v Makedoniji za slučaj, da turška vlada potrdi Firmilijana za škofa v Ueskubu. Bolgarija izjavlja, da ne prevzame nikake odgovornosti. — Ministerska posvetovanja v Londonu. Pri ministru Chamberlainu so se vršila zadnja dva dneva važna ministerska posvetovanja, ki so se jih udeležili poleg Chamberlaina vojvoda Devonshire, Brodrick in Heackes-Beach. Pravijo, da je dalo povod tem razgovorom važno Kitchenerjevo poročilo. To je potrdil tudi Balfour v zbornici. Razgovori se vrše tudi glede najetja posojila v znesku 32 milj. funtov.

Položaj slov. gledališča.

(Iz poročila blagajnika »Dram. društva«.)

Slovensko gledališče razvilo se je v teku zadnjih deset let iz golega diletantizma in polovičarstva na visoko umetniško stopinjo. Na mesto diletantov stopilo je stalno igralsko in pevsko osebje. V sled pomankanja domačega naraščaja morala si je slovenska drama, kakor tudi opera pomagati z močmi drugih slovenskih narodnosti,

cije »Dram. društvu« nezadostne. Peto se je 5 opernih novitet. Največji denarni vseh ete ineli operi »Židinja« in »Viljem Tell«, poleg tega se je peto 6 oper starejšega repertoira, torej 11 oper s 33 predstavami. Gostila se je drama najrazličnejše smeri. Bilo je 13 dramskih novitet, vseh dram 31. Vseh predstav je bilo 89, popoldanskih predstav je bilo 18. Drama je imela večji vseh predstav slabši nego lani. Tajnik se je v svojem poročilu tudi spominjal smrti gospe D. Odičeve, bivše slovenske igralkice, in g. Nollja. Spretno sestavljeno blagajniško poročilo g. Rozmana prinašamo na drugem mestu. Blagajniško poročilo je povdarjalo, da se »Dram. društvo« brez izredne podpore ali opustitve opere iz dolgov nikdar izkopal ne bo. Občni zbor je izredno požrtovalno in vestno delujočemu g. blagajniku izrekel soglasno zahvalo. G. dr. Bleiweis je omenil, da odbor ne stavi nobenega predloga, njegovo, podpredsednikovo mnenje pa je, naj bi slov. gledališče ostalo na isti stopinji kakor je. Koliko je bilo treba bojev v dež. zboru, da se je doseglo proti volji nemških poslancev sedanje število predstav na teden, sedaj naj bi pa nakrat prostovoljno pustili to, kar so naši predniki morali s silo priboriti. Blagajnik g. Rozman je nato prebral dva proračuna, enega za samo dramo in enega za opero in dramo. Razvila se je nato živahna debata. G. vodja prof. Gerbič je svetoval, naj bi se ne letalo previsoko, ampak naj bi se slov. gledališče ravnalo po okoliščinah. G. Gustav Pirc je omenjal, da je »Dram. društvo« zašlo v dolgove, ker je v novo gledališče prišlo brez garderobe itd. Tekom let si je omislilo garderobe za okoli 20.000 K in za dekoracije je razvel letos skoro vsako leto dalo nad 1000 K. Te dekoracije je potem za par goldinarjev odkupovala dežela in sedaj v deželni gledališču nemški ravnatelj od naših kulis živi in če bi jih ne imel, bi se igrati ne mogel. Poleg tega je naše gledališče tako slabo zidano, kakor ga ni v Avstriji. Gledališče je zidano za aristokrate ne za širše mase in tako se posebno ob nedeljah veliko izgubi. Dežela ne dá popolnih 6000 gld. subvencije, ker za lože dobi nazaj 3500 K. Gosp. dr. K. Triller je omenjal, da bi opustitev opere se smatrala kot korak nazaj v celotnem kulturnem življenju slovenskega naroda. Mesto vse premalo dá za gledališče. Kot kandidat v obč. svet pravi, da upa, da ne bo v obč. svetu težko doseči, da bo deželo mesto dalo večjo podporo. Tudi v dež. zboru je upati, da se bo našla večina, ki bo spoznala, da krvavo krivico dela slov. gledališču. Ljubljana naj ne bo le v tem oziru središče slovenskega naroda, da se od tu razliva srč. Ljubljanski Slovenci res ne moremo biti posebno ponosni na svoje narodno delo. Kako dela nemški »Theaterverein« in kako malo članov ima »Dramatično društvo«. »Turnverein« ima v Ljubljani več članov nego »Sokol«. Drama sama bo težko disciplinirala naše tako malo razsodno občinstvo in če Nemci res upeljejo opero in zgrade celo svoje gledališče, potem bo nazadovanje slov. gledališča vidno. Dolžnost javnih korporacij je, tu pomagati. Obč. svetnik g. Lenče je dejal, da bo moral g. dr. Triller, kadar pride v obč. svet, vzeti mestne finance pod drugo mero. Videl bo, kake sitnosti imamo pri subvencijah. Dežela v prvi vrsti je dolžna, da pomaga. (Klici: »Mesto v prvi vrsti!«) Največji škandal, kar si ga moremo misliti, je, da ima nemško gledališče ravno tako podporo kot slovensko. Slov. gledališču naj dá dež. zbor 12.000 gld. podpore na leto, nemškemu pa 6000 gld. (Hrup. Klici: »Nemškemu ni nič!«) Slovenci naj bodo složni pri taki zadevi, tu jaz ne vprašam, ali je kdo liberal ali klerikal. Ljubše mi je 100 klerikalcev, kot en nemškutar. G. Lenče stavi predlog, naj se napravi prošnja, naj se pri deželi in mestu odpiše dolg, in naj se obrne odbor »Dram. društva« na oba kluba deželnega zbora kranjskega s prošnjo, da dasta 12.000 gld. letne subvencije slov. gledališču. G. ravnatelj Šubio, bivši dež. poslanec, pravi, da je zvišanje podpore pri deželi težko izpeljivo. Razmere

so take. Naša stranka je v gotovem dogovoru z neko drugo stranko, zato bo moral obč. svet še globlje v žep poseči. G. Gustav Pirc izjavi mej splošnim muzanjem, da ni nobenega dogovora o tem. To je pač tako splošno znano, da g. Pircu ne bi bilo treba tajiti in bivši gosp. dež. poslanec bo to gotovo tudi bolje vedel nego on. Gosp. Milčinski pravi, da so javni faktorji odgovorni za obstanek slov. gledališča, »Dram. društvo« jim opraviča le neko ljubav. Ako se ti javni faktorji bolj ne zanimajo za slov. gledališče, naj jim »Dram. društvo« vse vrže na mizo. G. Gustav Pirc se je pritoževal, da se časih odbor napada, in pri tem pa je dejal, da imajo najslabši najboljše plače. Nato se je sprejel dr. Trillerjev predlog, da se zbor principijelno izreče, da opera še ostane, in sprejel se je predlog g. Lenčeta, naj se izdela promemorijska in se z računi pošlje deželi in mestu. Dopolnilne volitve v odbor se vrše na prihodnjem občnem zboru, ki se v kratkem skliče. Kar se tiče včeraj razmotrianih želja, da bi se subvencija slov. gledališču povišala, se je že večkrat povdarjalo, da bi se moglo to zgoditi le na račun podpore nemškemu gledališču.

Blamaža liberalcev. Naše liberalce stranke v dež. zboru vedno bolj spoznavajo. »Glos Narodu« prinaša izjavo odličnega poljskega poslanca, ki pravi, da so Poljaki nejevoljni na postopanje Slovencev (t. j. slovenskih liberalcev). Ti naj bi pred glasovanjem izjavili, ali smatrajo kompromis sploh za mogoč, in bi tako zbornici prihranili en konflikt. Poljski klub bi odločnost, porabljeno za Celje, lahko porabil za doseg kakkega svojega postulata. Sedaj, ko se je vsa desnica za slovensko stvar mobilizirala, naj bi svoje stališče konsekvantno vzdržali. — Ali razumete to gosp. dr. Tavčar. Tako je mnenje resnih politikov. Kaj pravi na to vaša politična modrost?

† P. Ladislav Hrovat, c. k. gimnazijski profesor v pokoju, sloveči slovenski pisatelj, je umrl prošle noč v Novem mestu po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti. Pogreb bode jutri, sredo, ob pol šestih popoldne. Bil je rojen 10. marca 1825 v Zgornjem Tuhinju. Ljudske šole je izvršil v Kamniku, šest latinskih šol v Ljubljani, potem pa l. 1845 stopil v frančiškanski red. Dne 23. sept. 1849 je bil posvečen v mašnika. Po dokončanih studijah so ga predložili poslali na Dunaj in marljivi pater je l. 1854 že naredil preskušnjo iz klasične filologije. P. Ladislav že prišel takoj na novoemsko gimnazijo, katero so do leta 1870 oskrbovali izključno le frančiškani, in se iskreno posvetil svojemu poklicu. Že leta 1856 je spisal v šolskem sporočilu po Iljadi Fektors Karakteristik in l. 1858 sestavek o latinskem časoslovju. Budil je v gimnazijskih veselje do slovenskega maternega jezika, zlasti tudi do staroslovenščine; pomagal je Janežiču pri sestavi slovenske slovnice, jel v Janežičevem »Glasniku« pričevati obširne slovniške razprave, n. pr. slovenski genitiv, slov. dativ, slov. lokal, deležniki v slov. jeziku itd. L. 1867 je priobčil v poročilu izvrstno razpravo o brezglasnicah (enklitikah). Tudi je spisal razne zgodovinske preiskave, n. pr. »Staroslovenščina« v Zlatem veku, Hieronim čegav je?, Vvod v Sokratovo apologijo, Paperki staroslovenski, Slovenski dom, itd. Lahko se reče, da je bil P. Ladislav eden izmed istih, ki so orali ledino na slov. slovenem polju. Največja njegova zasluga je njegova Slovensko-latinska slovnica za slovensko mladež, ki jo je izdal l. 1874. Učil je 36 let na gimnaziji, tudi še potem, ko je bila l. 1870 gimnazija sekularizirana, ter bil za zasluge od presvetlega cesarja odlikovan s zlatim križcem s krono. Kdor je poznal prof. P. Ladislava, ta je neizmerno pridobil od njega in se navdušil za materni jezik, vsak pa se mu ni znal prikupiti. Bil je pa P. Ladislav tudi vnet duhovnik, silno goreč v spovednici do zadnjih let; posebno rad je hodil pomagat vsako leto na Čatež o sv. Jerneju. Zadnja leta je močno opešal, vendar peresa ni dal iz rok. Napisal je še dvojce Šmarnice in jedne so ravnokar izšle. Upamo, da bo sveta Devica radostno sprejela ti ovetki, če bo od njih še iz velik rok starega P. Ladislava,

kateremu bo gotovo kak večak postavil v našem slovatvu obširniši spomenik. Bodi mu lahka slovenska zemljica, katero je ljubil z iskreno ljubeznijo!

Slovensko vinogradniško društvo. Kakor čujemo, je ta zadruga v pretečenem letu svoj letni račun zaključila z izgubo nekaj sto kron. Ker zadrugi do sedaj ni bilo mogoče dobiti večkega poslovdaje, je ravnateljstvo sporazumno z nadzorstvom sklenilo, predlagati na prihodnjem občnem zboru likvidacijo te zadruge. Vele prijaznosti nekaterih gospodov je pa vsako oškodovanje kakkega upnika popolnoma izključeno. — Občni zbor te zadruge bo 15. maja ob pol 3. uri popoldne v posvetovalnici »Ljudske posojilnice«.

Ljubljanski Nemci so imeli včeraj v kazini volivni shod radi bližnjih občinskih volitev ter so sklenili, da se obč. volitev ne udeležijo, pooblastili pa so odbor nastavit kandidati in vstopiti v volivni boj, ako bi bil za to ugoden položaj in bi bilo mogoče zmagati z nemškim kandidatom.

Umrli je v Gradcu obč. svetnik gosp. Artur pl. Schmid, ravnatelj trgovske akademije v pokoju.

Talijo za rešitev življenja v znesku 42 K 50 v. je priznala dež. vlada gostilničarju in mesarju Fr. Kmetiču na Svibnjem, ker je ršil iz ognja osemletnega Josipa Repovža.

Povečano pokopališče. Pokopališče bodo povečali v Zagorju ob Savi.

Nesreča v št. Vidu V št. Vidu je padel sin pleskarja Bricelja, Ivan Bricelj več metrov visoko raz lestve ter se je nevarno poškodoval. Sinoči so ga pripeljali domov.

Časnikar ušel. Te dni jo je odkuril iz Opatije »bormalist« Bremer, urednik lista »Tagblatt« za Reko in Opatijo. V Opatiji si je utrjal simpatije s tem, da je v par člankih branil — Krstića. No, kupčija je šla menda še precej slabo, kajti misliti je začel, kako bi jo odkuril! S primerno potnino seveda! V to se je poslužil starega sredstva. Govoril je o novi »gründung«, o novem listu, ki naj bi se imenoval »Adrija«. V to pa treba seveda denarja. In glejte, res se je našlo ljudji, ki so seli na to staro limanico. Po dve sto in tudi več so mu dali nekateri. Ko je bila zbrana primerna svotica, pa je mož frknil, nekateri pravijo v Ameriko, drugi pa menijo, da se je vstavil bližje, v svoji ljubljani Velikonemčiji. Pa naj bo kakor hoče: ali v Ameriko, ali v Nemčijo, onim, ki so mu seli na limanico, ostanejo — dolgi nosovi.

Voz na kozolcu. Na enostaven kozolec Fr. Vrhovca v Sp. Šiški so neznani šaljivci v noči od 12. na 13. t. m. spravili navaden kmečki voz sosedu J. Malavajča na tako lep način, da so pri tem zdrobili na strehi le 10 opek in da stoji voz kar pripravljen za naprego. Lastnika kozolca in voza hočeta baje tako dolgo pustiti voz na kozolcu, dokler ga šaljivci sami ne odstranijo in ne povrnejo škode, a bota bržkone čakala zaman.

Oraš v zadregi. Poslancu Orašu se je v nedeljo prav slabo godilo na shodu v Malborjetu na Koroškem. Baron Rokitsky mu zameri, da ni pristopil k njegovi stranki, ampak nemško ljudski stranki, ter je proti Orašu prišel živahno agitacijo.

Iz Ptuja se poroča, da je bil ondi včeraj shod volivcev, ki je »obsojila« obč. svetnika Fürsta radi znane brošure, in izrekel zaupanje županu Orniku. Take obsodbe in izrazi zaupanja so prav ceneni.

Dr. Radey v blaznici? Nekateri listi so prinesli vest, da so dr. Radeya, ki je v preiskavi v zaporih mariborskega sodišča, prepeljali v blaznico. Ta vest se ne potrjuje. Dr. Radey je v preiskovalnem zaporu in se preiskava proti njemu nadaljuje.

Stavljenje kôz. Počenši s 15. majem t. l. se bodo vsak četrtek popoldne ob treh brezplačno stavile kože v veliki dvorani »Mestnega doma«.

Rudarska akademija v Ljubnem. Včeraj se je v Ljubnem na Gor. Štajerskem vršil shod, ki se je pečal z vprašanjem, kako izpopolniti ondotno rudarsko akademijo z osnovanjem novih učnih mest in zgradbo novega poslopja za akademijo.

G. Naval Pogačnik, ki je izstopil iz zaveze dunajske dvorne opere, pojde, kakor čujemo, v Ameriko.

Ljubljanske novice. Čuden pri-zor je bilo videti včeraj na Kongresnem trgu. Pri pogrebem vozu gospoda Turka se je nekaj potrla, da ni bilo mogoče dalje, in tako bi bil moral duhovnik z mrličkom v najhujšem dežju tamkaj škati, da bi voznik gospoda Turka šel domov po drug voz, ako se ne bi k sredi mimo peljal nek drug voznik s praznim vozom, kateri je iz usmiljenja prevzel ulogo gospoda Turka. Sicer so se že večkrat ališale pritožbe, da pogrebni vozovi gospoda Turka niso ravno v najboljšem stanu, in zgodilo se je že, da je moral voznik med pogrebom ustaviti in s kakim kamenom pritrjevati kolo ali kaj drugega, da ni šla vsa stvar narazen. Gospod Turk naj vendar enkrat poskrbi za to, da ima dobre, trdne pogrebne vozove in take voznike, da se ne pripete več podobni slučaji. — Tatvina v Elizabetini otroški bolnici. Sumljiva, da je ukradla ondi 136 kron, je neka radi tatvine že večkrat kaznovana delavka Marija Belič. — Aretiran major. Včeraj je policija aretirala okoli 50 let starega majorja ad honores v pokoju Stiegelbauera. Dajal je mladostnim 10 do 14 let starim dekletom denar in jih vabil v svoje stanovanje, kjer so se godile nenravnosti. Po Ljubljani se je o tem že dolgo govorilo. Dokazalo se je, da je že več let vršil taka dejanja. Stiegelbauer je že na Žabjaku. — Tatvina. Peka Andreja Dobnikarja, radi tatvine že večkrat kaznovanega, videl je nek detektiv nekaj nesi. Skoro nato je bil Dobnikar radi postopanja aretiran. V njegovem stanovanju se je našla odeja, katero je ukradel iz prodajalne pri Esnerju. Ukradel je tudi krojaču Preskerju površnik, katerega je za šest kron prodal gostilničarju Ivanu Mačku.

Iz Amerike (St. Paul) se poroča: V bolnico sv. Jožefa so prenesli č. g. župnika J. M. Solnce, kateri je že od božičnih praznikov v postelji zaradi revmatizma. Ko bo g. Solnce v bolnici nekoliko okreval, se bo podal v Milwaukee v sanatorij za revmatične bolezni, kjer upa popolnoma okrevati.

Mlekarna na Hrušici pri Podgradu v Istri je dobila 6400 kron drž. podpore.

Vošnjakova »Lepa Vida« se drugič predstavlja v Barkovljah dne 27. t. m.

Policijski agent — napadalec. V Mujah pri Trstu so prijeli policijskega agenta Jaszhija, ki je po noči ulomil v stanovanje igralkice Zavoni Martini, ko je bil njen mož v Kopru, ter jo nadlegoval. Le z največjo silo je mogla žena preprodi napadaleca. — Jaszhij je izgubil svojo službo.

Novice z Reke. Delavci Lizarusove tovarne so se z Reke razšli na razne strani, ker se tovarna ne bo več odprla. — Kurjači parobrodne družbe »Adrije« so zopet stopili v stavko. Njihove nove zahteve je ravnateljstvo odklonilo ter sprejelo nove kurjače. Ko so stavkujoči hoteli zopet na delo, jih ravnateljstvo ni hotelo sprejeti.

Na hrvaškem gledališču v Zagrebu je včeraj gostovala Slovenka gđna Vola Nigrinova, član srbskega dvornega gledališča v Belemgradu.

Profesor dr. Samassa, sin ljubljanskega livarja zvonov, je prošil v Nemčiji za prusko državljanstvo, a njegova prošnja je bila odbita. Zakaj ga pač ne marajo, ko tako gori za Veliko Nemčijo.

Najnovejšje od raznih strani. Stolp katedrale se je podrl. Iz Madrida se poroča, da se je med veliko mašo v Cuenca podrl stolp ondotne katedrale. Tri bližnje hiše so porušene, tudi stanovanje duhovnikov je razdrto. Nekaj oseb so še živih potegnili iz razvalin, boje se pa, da je pod razvalinami mnogo mrtvih. — Dva otroka umorila. Na Dunaju je aretirala policija dekle Ano Povkal. V nedeljo ji je rekel njen gospodar Gessler, naj prinese za njim njegova dva otroka. Ker ni bilo dolgo časa dekle, šla sta gosp. Gessler in njegova gospa gledat domov, a našla sta stanovanje prazno. Iskali so in našli mrtvi trupli obeh otrok v vodnjaku na dvorišču. Eden otrok je imel preklano glavo drug pa vrat zaboden. Dekle je policija kmalu dobila. Dekle pravi, da je enega otroka napravljala in je drug otrok ga tako sunil, da je padel z mize na tla in si preklal glavo. Nato je v jezi drugega otroka zaklala. — Oblak se je utrgal včeraj ob 3. uri zjutraj nad Berlinom. Naliv je trajal do 8. ure zjutraj. Ceste so bile tako

preplavljene, da ni bilo možno hoditi po njih pešcem. Nihče ni mogel na kolodvor. Železnice so poškodovane. Parki so uničeni. Ognjegasci so posredovali v 300 slučajih. — Grof radišleparstev aretiran. Na Dunaju je bil včeraj aretiran 35letni grof Henrik Potočki, ker je ponarejal menjice. — Vrešenska zadeva. 15 v vrešenski zadevi obsojenih je prosilo cesarja za pomiloščenje. — Kamnoseki v Bolzanu zahtevajo znižanje delavnega časa. — Sodni svetnik zgorel. V Frankfurtu so našli sodnega svetnika dr. Rudtina zgorlega. Po neprevidnosti si je zažgal obleko. — Grozna najdba. V Krkonoših so našli v neki vreči zašito mrtvo truplo umorjenega moža. Truplu manjka nog in glave. — Silna influenca, ki zahteva mnogo žrtev, divja v Parizu. — Anarhist aretiran. Stavca Bertoni, izdajatelj anarhističkega lista „Il Risveglio“, so aretirali v Genfu na nekem shodu. — Umrli je na Dunaju general kavalrije grof And. Palffy, ki je bil svoj čas višji dvornik cesarjeve vdove Štefanije. — Boj z delavci. Iz Zagreba se poroča, da je v soboto v premogokopu v Beslincu zmanjkalo denarja za izplačanje delavcev. Delavci so pričeli razgrajati. Prišli so orožniki, ki so streljali. Dva delavca sta bila mrtva, več ranjenih. Preiskava se je pričela.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dr. Žitnikov govor v državnem zboru.

Dunaj, 15. aprila. Danes je v drž. zboru za dr. Hrubyjem in Romanzeu-kom govoril slovenski katol.-narodni poslanec dr. Žitnik. Dejal je tekom svojega govora: Najprvo moram vsaj kratko odgovoriti na izvajanja gosp. min. predsednika od zadnjega torka glede celjskega vprašanja. Ta izvajanja so na levič provzročila živahne ugovore. Iz tega pa nikakor ne sledi, da smo morda Slovenci zadovoljni z odgovorom gosp. min. predsednika. Nasprotno: mi se nikakor ne moremo sprijazniti s stališčem vis. vlade v tem vprašanju. G. min. predsednik je izjavil, da glasovanje dne 21. sušca ni prav nič na stvari izpremenilo. S to mislijo se mi ne moremo strinjati, ker glasovanje dne 21. sušca je na stvari mnogo izpremenilo. Prvič je zbornica odobrila postavko v proračunu za dvojezične razrede v Celju. Drugič je vis. zbornica odklonila Stürgkhovo resolucijo in s tem priznala, da ni govora o razpustu nižje gimnazije v Celju.

Iz tega pa sledi za vladu ustavna dolžnost, da se ne dotika obstoja te šole in tudi ne dovoli, da bi ji drugi majali podlago. Zato bodi visoki vladi rečeno: Mi smo 21. sušca zmagali v javnem, poštenem parlamentarnem boju in te zmage si ne pustimo kratiti. Ako pa se vlada boji, da bi levica vsled tega ustavila parlamentarno delo, naj vlada blagohotno pomisli, da more isto tudi desnica storiti. Zato ne silite slovenskega naroda v pozicijo, v kateri bi moral uporabljati skrajna sredstva. Gospod ministerski predsednik je sicer rekel, da Slovenci sami niso veseli tega šolskega zavoda. Jaz ne vem, kdo je to povedal gospodu ministerskemu predsedniku. Jaz le konstatujem, da je slovenski narod vesel te šole v Celju in da se hoče te šole tudi v bodoče veseliti. Nočem in pri tej priliki tudi ne morem obširneje odgovarjati na izvajanja gospoda ministerskega predsednika, ker smo sedaj že pri ljudskih šolah. Dovolj je, da sem označil v tem vprašanju slovensko stališče, ki je itak samo ob sebi umevno. To stališče zopet jasno in odločno označiti je bilo potrebno z ozirom na gotove spletke zadnjih dni.

Govornik govori dalje o nalogi ljudske šole sploh ter obširneje o razmerah v ljudskih šolah v slovenskih obmejnih pokrajinah, osobito na Koroškem.

Dr. Žitnikov enourni govor so slovenski poslanci opetovano odobraval in mu ob koncu živahno ploskali.

Dunaj, 15. aprila. Danes se bo vršilo glasovanje o točki „ljudsko šolstvo.“ Potem pride na vrsto točka „centrala finančnega ministerstva“. Pri postavitvi denarna uprava bo govoril tudi poslanec Povše. Tu bo tudi glasovanje o kritičnem 16 milijonskem posojilu mestu Pragi.

Dunaj, 15. aprila. Volitve v delegacije se vrše jutri. Ob 4. uri popoldne bode zbornična seja prekinjena; ob 5. uri se zopet otvori, nakar se vrše volitve.

Dunaj, 15. aprila. Med vlado in nemško ljudsko stranko se vrši zopet obsežna mešetarija. Načelniki nemške ljudske stranke so imeli pogovor o tem, kaj bi dosegli za garancijo nemške posesti. Danes imajo o tem tudi pogovor z min. predsednikom.

Rim, 15. aprila. Kardinalu Ledochowskemu se je stanje znatnoboljšalo. Zdravniki upajo, da ga še ohranijo pri življenju. Bati se pa je, da ne bi oslepel.

London, 15. aprila. Nek odličen diplomat se je izjavil, da vsa znamenja kažejo, da utegne biti mir sklenjen v Južni Afriki v prihodnjih dneh.

London, 15. aprila. Poročilo iz Johannesburga javlja, da so imeli burški vodje, mej njimi Delarey, včeraj v Pretoriji dogovor s kapskim guvernerjem Milnernejem in generalom Kitche-nerjem. S tem so se mirovna pogajanja dejanski pričela.

Umrli so:

V hiralnici:

12. aprila. Helena Mesec, dninarica, 48 let, spri-

denje trebusnih delov.

13. aprila. Jakob Sušter, zasebnik, 42 let, jetika.

V bolnišnici:

12. aprila. Herman Serjak, kajtarja sin, 9 let,

peritonitis tubercul. — Albin Kozinc, voznika sin,

2 meseca. gonitis purulenta.

Dunajska borza

dné 15. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101.60
Skupni državni dolg v srebru	101.40
Avstrijska zlata renta 4%	120.60
Avstrijska kronska renta 4%	99.30
Ogerska zlata renta 4%	120.10
Ogerska kronska renta 4%	97.55
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	1598.—
Kreditne delnice, 160 glid.	674.50
London vista	240.35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem drž. velj.	117.37 1/2
20 mark	23.46
20 frankov (napoleonor)	19.09
Italijanski bankovci	93.35
C. kr. cekini	11.28

Zitne cene

dné 14. aprila 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9.32 do 9.33
„ „ maj	9.16 „ 9.17
„ „ jesen	„ „ „
Rž za pomlad	7.39 „ 7.41
„ „ maj	7.33 „ 7.34
„ „ oktober	„ „ „
Koruzna za maj-junij	5.19 „ 5.20
„ „ oktober	5.32 „ 5.33
Oves za pomlad	7.29 „ 7.30
„ „ oktober	7.27 „ 7.28

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9.27 do 9.28
„ „ maj	9.11 „ 9.12
„ „ oktober	8.00 „ 8.01
Rž za april	7.32 „ 7.33
„ „ maj	„ „ „
„ „ oktober	6.59 „ 6.60
Oves za april	7.07 „ 7.08
„ „ maj	„ „ „
„ „ oktober	5.55 „ 5.56
Koruzna za maj	4.91 „ 4.92
„ „ julij	5.06 „ 5.07
„ „ oktober	5.93 „ 5.94

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9.35 do 10.85
„ „ južno žel.	9.40 „ 10.80
Rž	7.50 „ 7.75
Ječmen	7.20 „ 8.30
„ ob Tisi	6.85 „ 7.75
Koruzna ogerska, stara	5.60 „ 5.70
„ „ nova	5.30 „ 5.35
Ciokvant	„ „ „
„ „ stara	6.35 „ 6.70
„ „ nova	7.35 „ 7.60
Oves srednji	7.75 „ 10.75
Fitol	7.75 „ 10.75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806 2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opa- tovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Vlaga v %
14. 9 zvez.	732.0	12.0	sl. juž.	jasno	—
15. 7. zjutr.	732.8	6.8	sl. vzh.	megla	40
15. 2. popol.	781.2	18.3	sr. vzvzh.	pol oblač.	—

Srednja večerajšnja temperatura 13.4°, normale. 9.6

Komur jed ne diši, če prebavljanja ni,

naj redno pije rogaški „Templjev vrec“. Pri starejših ali dolgotrajnih taci stanjih gré (močnejemu), „Styria-vrecu“ prednost. 415

Voznjekarte
in
tovorni listi
v
AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiedenergürtel 20,

ali pa 346 5

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Prodaja.

Prostovoljno prodajo J. Schinkovi dediči svoje

posestvo v Lokah pri Zagorju,

ležeče ob okrajni cesti blizo tamošnjih rudnikov, jako ugodno in pripravno za vsaki obrt, in sicer:

1. Veliko, moderno zidano enonadstropno hišo z 12 sobami, 2 kuhinjama, 2 kletima — pritičje je nalašč prirejeno za prodajalno in gostilno — z jako lepim in na novo zasajenim vrtom; poleg hiše je leseno poslopje z mesnico, ledenico in drvarnico;

2. eno hišo z 8 sobami, 2 kuhinjama — spodaj je pekarija;

3. hlev s srambo za vozove.

Dalje prodajo tudi večje število hrastovih hlodov, 2 konja in konjsko opravo, kočijo in dr.

Ponudbe naj se stavijo do 25. aprila t. l. v roke g. dr. Frana Tominšek-a, odvetnika in Ljubljani, in g. Hermine Schink in Lokah pri Zagorju.

Informac je dajeta g. Hermine Schink in g. Josip Birolla v Zagorju (poleg kolodvora) 456 3—3

Za na želodcu bolehaajoče!

Vsem, ki so si vsled prehlajenja ali preobloženja želodca, vživljanja slabih ali težko prebavljivih, prevročih ali premrzlih jedil ali po nerednem načinu življenja nakopali kako želodčno bolezen, kakor:

želodčni katár, želodčni krč,

želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zažlezenje,

naj bode s tem priporočeno dobro domače sredstvo, katerega izborni učinki so že mnogo let preizkušeni. To je

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

To zeliščino vino je pripravljeno iz izbornih zelišč z dobrim vinom in okrepeča in oživi prebavni organizem človeka. Zeliščino vino odstrani motenja pri prebavi in pospešuje novo tvorjenje zdrave krvi.

Po pravočasni uporabi zeliščinega vina se želodčne bolezni večinoma že v kalu zatro. Nikar naj se torej ne zamudi rabi ti je. Simptomi, kakor: glavobol, kolcanje, zgaga, napihovanje, slabosti z bljuvanjem, ki se tim močnejše javljajo pri kroničnih (za-starelih) želodčnih boleznih se mnogokrat odstranijo že po nekaterokratnem pitju.

Zaprtje in njega neprijetne posledice, kakor tesnobe, ščipanje, vtripanje sroa, brezspanje, kakor tudi zastajanje krvi v jetrih, v vranici in pri hemeroidnih bolestitih, se z zeliščnim vinom časih hitro odstranijo. Zeliščino vino odstrani vsako neprebnost in odpravi vsled lahkega odvoda nepotrebne tvarine iz želodca in iz črev.

Medla, bleđa barva, nedostajanje krvi in oslab-

ljenje so večinoma posledice slabega prebavljanja, nedostalnega snovanja krvi in bo-lezni na jetrih. Ob nedostajanji apetita, nervozni oslabelosti in razdra-ženosti in pogostem glavobolu, nočeh brez spanja hiraio mnogokrat take osebe počasi. Zeliščino vino daje oslabele življenjski moči nov impulz. Zeliščino vino pomnoži apetit, pospešuje prebavljanje in reditev, oživlja spremembo snovij, pospešuje suvanje krvi, pomirja razburjene živce in stvarja novo življenjsko veselje. Mnogobrojna priznanja in zahvalna pisma dokazujejo to.

Zeliščino vino se dobiva v steklenicah po glid. 1.50 in 2.— a. v. v lekarnah in Ljubljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojni, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor tudi po vsem Avstro-Ogerskem po vseh lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarne in Ljubljani po 3 in več steklenic zeliščinega vina po izvirnih cenah v vse kraje Avstro-Ogerske. 672 12—1

Pred ponaredbami se svari.

Zahteva naj se izrecno

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri zrebzanjih, pri iztrebanju najmanj-šega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 86